

IŞİD'in Mısır'daki Stratejik Hedefi:

KIPTİLER

İŞİD'in Kıptilere yönelik saldırılarını son dönemlerde arttırması ve bu saldırıların ses getirecek şekillerde düzenlenmesi, farklı açılardan değerlendirilebilir. İŞİD, bu saldırılarıyla devletin müttefiki konumundaki kiliseden veya "Haçlı" olarak tanımladığı Hristiyanlardan intikam almak istemesi bir yana "devletin onları korumaya kadir olmadığı" şeklinde bir mesaj da vermek istemiştir.

Semir YORULMAZ

Ortadoğu'da halk ayaklanmalarıyla beraber bazı ülkelerin rejimlerinin değişmesi ve söz konusu ülkelerin sancılı bir değişim dönemine girmesiyle beraber "azınlıklar" konusu sürekli gündemde kalmıştır. Mısır'daki Hristiyan tebaayı oluşturan Kıptiler de Hüsnü Mübarek'in devrilmesiyle ülkenin girdiği yeni süreçte doğal olarak sürekli gündeme gelmiştir.

Mısır'da Sina Yarımadası'nda faaliyet gösteren selefi cihatçı Beytülmakdis örgütünün, İŞİD'e bağlılığını açıklamasının ardından giderek daha fazla terör saldırılarının hedefi olan Mısır, son bir yıl içinde Kıpti Hristiyanlara yönelik terör eylemleriyle gündeme gelmeye başladı.

Özellikle Aralık 2016'da başkent Kahire'de ve Nisan 2017'de hem İskenderiye hem de Tanta kentlerinde kiliselere yönelik düzenlenen terör saldırıları ve bu saldırıların İŞİD tarafından üstlenilmesi, örgütün buradaki hedeflerinin ve stratejisinin ne olduğu sorusunu tartışmaya açtı.

Kıptiler

Mısır'ın en büyük dinî azınlığı ve Ortadoğu'nun ise en büyük

Hristiyan azınlığı olan Kıptiler, Mısır'ın Müslümanlar tarafından fethedilmesinden 200 yıl sonra ülke içinde azınlık durumuna düşmüşlerdir.

Kendilerini Mısır'ın asıl yerli halkı olarak tanımlayan Kıptiler genel itibarıyla Hristiyanlığın Ortodoks mezhebine tabidirler. Kıpti Hristiyanlarının Mısır'ın genel nüfusuna oranı %12-15 civarı olarak ifade edilmektedir. Mısır makamlarının bu konuyla ilgili resmî bir açıklaması olmamakla beraber Kıptilerin ruhani lideri Papa II. Tavadros'un konuyla ilgili yaptığı son açıklamaya göre, Mısırlı Kıptilerin sayısı 15 milyon civarındadır.

Kıptilerin devletle olan ilişkisi uzun zamandır kilise üzerinden yürümektedir. Mısır devleti kendine "tam biat" karşılığında kilisenin Hristiyan halk üzerindeki nüfuzunu desteklemekte ve "kilisenin güvenliğini" sağlamaktadır. Aslında bu durum 1952'deki Hür Subaylar Darbesi'nden sonra daha da keskinleşmiştir. Mısır'da "devrim" olarak nitelendirilen Hür Subaylar Darbesi'nden sonra devlet, Kıpti halk üzerindeki kontrolünü her zaman "kilise" üzerinden kurmuştur.

"Güvenlik Karşılığında Devlete Bağlılık"

Kıptilerin, daha doğrusu "kilisenin" devletle olan bu bağı Mübarek döneminin sonuna kadar bu şekilde devam etmiştir. Mübarek'in devrilmesinin ardından Askeri Konsey döneminde, ülkenin içine düştüğü istikrarsızlık, Kıpti halk ile devlet ilişkisi açısından dikkat çekici bir dönem olmuştur. Özellikle Ekim 2011'de bir kilisenin yıkılmasını protesto etmek isteyen Kıptilerin, başkent Kahire'deki televizyon binası önünde protesto gösterisi düzenlemek için toplanmalarıyla başlayan ve "Mass Biro" olarak adlandırılan olaylar, Kıptilerde bir "sahipsizlik" ve "yalnızlık" duygusu oluşturmuştur.

Güvenliklerinin sağlanması karşılığında devlete sıkı bir şekilde bağlı olan Kıptiler, "Arap Baharı" sürecinde özellikle siyasal İslamcı akımların yükselmesiyle bir "tedirginlik" dönemine girmişlerdir. Müslüman Kardeşler adayı Muhammed Mursi, cumhurbaşkanı seçildikten sonra kendine Hristiyan bir müsteşar atayarak Kıptilere "güvendesiniz" mesajı vermek istemiştir.

3 Temmuz Darbesi'nde Mursi'nin devrildiği dönemin Askeri

Konseyl başkanı General Abdülfetah Sisi tarafından ilan edilirken siyasi parti temsilcilerinin yanı sıra el-Ezher Şeyhi ile beraber Kıpti Kilisesi lideri de poz vermişti. Kıptilerin ruhani lideri olan Papa II. Tavadros, daha sonra yeni anayasa referandumunda Kıptilere yeni anayasaya “destek verme” çağrısı yapmıştı.

İŞİD’in Mısır’daki Eylemleri

İlk başlarda Mısır’ın zorlu coğrafyası olan Sina Yarımadası’nda etkili olan Beytülmakdis örgütü Kasım 2014’te İŞİD’e bağlılığını açıklayarak “Sina Vilayeti” adını almıştır. Beytülmakdis örgütünün İŞİD’e bağlanması, İŞİD’in Afrika’ya yayılması açısından oldukça hayati bir adım olmuştur. Bu durumla Mısır devletinin Sina Yarımadası’nda “radikal örgütlere” karşı vermiş olduğu mücadele de farklı bir sahaya girmiştir.

Nitekim daha önce yerel ve küçük çaplı bir örgütle veya örgütlerle mücadele eden Mısır, Beytülmakdis’in İŞİD’e biat etmesiyle uluslararası bir örgütle karşı karşıya kalmıştır. Özellikle de İŞİD’in Libya’daki güçlü varlığı, konunun Mısır açısından ne derecede önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

İŞİD, Mısır’da varlığını ilan etmesinin ardından eylemlerini Sina Yarımadası’nda yoğunlaştırmıştır. Sina’da ordu ve güvenlik birimleriyle savaşta elini güçlendirmek ve oradaki yükünü hafifletmek için başkent Kahire başta olmak üzere Nil Deltası’nda da yoğunlaştırılmaya başlaması oldukça dikkat çekmiştir.

Örgütün hem Sina’da hem de Nil Deltası’ndaki eylemlerinin

çoğu ordu ve güvenlik birimlerine yönelik olurken son dönemlerde sivillere yönelik saldırılarda ciddi oranda artma olmuştur. Bu da Mısır’da İŞİD’in “devletin güvenlik zafiyetini” kanlı eylemlerle göstermek ve bunun üzerinden propaganda yapma stratejisi olarak okunmaktadır.

Kıptilere Saldırıları

İŞİD’in 2016 Aralık ayında Kahire’de bir katedrale düzenlediği bombalı saldırının ardından geçtiğimiz Nisan ayında İskenderiye ve Tanta kentlerindeki kiliselere de intihar saldırıları gerçekleştirdi. Saldırı anında İskenderiye’deki kilisede dini lider Papa II. Tavadros’un da olması bu saldırıda dikkat çeken bir ayrıntı olmuştur.

Tabii ki bu süreçte Kıptilere yönelik saldırılar bu iki olayla sınırlı değildir. Şubat ayında yine İŞİD’in Sina bölgesinde bazı Kıpti sivilleri infaz etmesi, bölgedeki Hristiyanların oradan göç etmesine neden olmuştur. Kıpti Kilisesi’ne göre Şubat ayında Sina’daki olaylardan sonra bölgeden göç eden ailelerin sayısı 100’ün üzerinde.

İŞİD’in Kıptilere yönelik saldırılarını son dönemlerde arttırması ve bu saldırıların ses getirecek şekillerde düzenlenmesi, farklı açılardan değerlendirilebilir.

İŞİD, bu saldırılarıyla devletin müttefiki konumundaki kiliseden veya “Haçlı” olarak tanımladığı Hristiyanlardan intikam almak istemesi bir yana “devletin onları korumaya kadir olmadığı” şeklinde bir mesaj da vermek istemiştir.

Ancak bu, İŞİD’in saldırılarını yoğunlaştırmasındaki temel hedef

Örgüt, Sina’da yoğunlaşmış olan savaşı Nil Deltası’na ve büyük kentlere taşıyarak rahat bir nefes almak istemektedir. Nitekim, devletin buralara odaklanması Sina’da örgütün güçlenmesi demektir.

değildir. Örgüt, Sina’da yoğunlaşmış olan savaşı Nil Deltası’na ve büyük kentlere taşıyarak rahat bir nefes almak istemektedir. Nitekim, devletin buralara odaklanması Sina’da örgütün güçlenmesi demektir.

Ayrıca İŞİD, savaşı büyük kentlere taşıyarak bir güvensizlik ortamı yaratmak ve devlete karşı elini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Zira, bu saldırılarla devletin “güvenlik zafiyetinin ortaya çıkmasıyla devlet ve özellikle Cumhurbaşkanı Sisi’ye karşı öfke artmış, hatta Kıptiler Sisi aleyhinde protesto gösterileri düzenlemişlerdir.

Sonuç olarak, İŞİD’in bu saldırılarla Mısır devletini oldukça zor durumda bıraktığını ve halkın özellikle de dinî bir azınlık olan Kıptilerin devlete karşı güvenini sarstığını söylemek mümkün. İşte bu noktada terör örgütü İŞİD’in Mısır devletine karşı hem “kaos” hem de bir ülkenin bu koşullarda “zayıf karnı” şeklinde nitelendirilebilecek olan “azınlık” kartını oynadığını söyleyebiliriz. ○

TRT El Arabia